

Adviesraad Sociaal Domein Montfoort
Gerrit Jan van der Veenstraat 20
3417 GB MONTFOORT

Uw kenmerk:
Zaaknummer: 773495
Onderwerp: reactie op advies Verordening
Sociaal Domein

Montfoort:

Geachte leden van de Adviesraad,

Op 6 januari 2020 hebben wij uw reactie op de concept Verordening Sociaal Domein gemeente Montfoort 2020 ontvangen. Wij danken u voor het gedegen en goed onderbouwd advies en waarderen uw inzet qua tijd, kennis, aandacht en interesse om tot het advies te komen.

Hieronder gaan we in op de door u gegeven adviezen.

Hoofdadviezen

1. De zelfredzame inwoner

Wij delen uw mening dat niet iedereen zelfredzaam is en ook niet iedereen een eigen netwerk om zich heen heeft. Juist aan die inwoners willen wij als gemeente een passende ondersteuning geven.

Ons uitgangspunt is dat de inwoner in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor het participeren en het voeren van een eigen huishouding. Als dat door (tijdelijk) gebrek aan zelfredzaamheid niet of maar gedeeltelijk mogelijk is, krijgt de inwoner daarbij hulp. Samen met de inwoner en zijn sociale netwerk wordt naar oplossingen op maat gezocht. De hulp kan ook bestaan uit het opbouwen, versterken of ondersteunen van het eigen netwerk. Dit alles met het doel dat de inwoner weer de regie krijgt over zijn eigen leven.

Wij nemen uw advies over om erkenning van kwetsbaarheid en verminderde zelfredzaamheid een plek te geven in de verordening. Dit doen wij door de kernwaarden 5 en 9 te benoemen als uitgangspunt. Daarbij maken we de kanttekening dat in onze complexe samenleving iedereen kwetsbaar is of kan worden en niet iedereen zichzelf kan redden of een sociaal netwerk heeft om op terug te vallen.

2. De proactieve overheid

Vroegsignalering is een belangrijk aspect in het sociaal domein. Door vroegsignalering goed te organiseren, kan vroegtijdig hulp worden geboden en dat heeft een preventieve werking. Ook samenwerkingsafspraken met sociale partners zijn cruciaal in het opzetten van een goed preventiebeleid. De verordening is echter niet de aangewezen plaats om een visie op en beleid over vroegsignalering en preventie op te nemen. Dit hoort thuis in het armoedebeleidsplan en het integraal beleidsplan sociaal domein. We gaan ervoor zorgen dat uw advies daarin wordt meegenomen.

Toch is ook in de verordening wat opgenomen over preventie: zie de artikelen 4.2 en 4.5, en 6.1.1 en 6.8.1.

3. Een loket, de overheid als machine

Uw advies is om een onderzoek te starten naar de opzet van een *Loket voor alle Vragen* om de kernwaarde *De gemeente stemt de hulp af op de inwoner en zijn mogelijkheden en zorgt voor goede aansluiting met andere hulp* te realiseren.

Wij stellen ons de vraag of het realiseren van één loket op de schaal van de gemeente Montfoort meerwaarde heeft en leidt tot een betere afstemming van de hulp.

Uw constatering dat het op elkaar laten aansluiten van hulp in de praktijk niet altijd eenvoudig is, herkennen wij. Uit onze eigen ervaringen blijkt dat in complexe situaties, waarin er meerdere hulpvragen zijn, er meerdere partijen betrokken zijn en er diverse sociale wetgeving van toepassing is, dit een uitdaging is. Ondanks de inzet van onze uitvoerende teams lukt het niet in alle situaties om de hulp sluitend te krijgen. De oorzaken, waarom dit in specifieke situaties niet lukt, zijn divers. Soms heeft het te maken met niet op elkaar aansluitende regelgeving maar het kan ook te maken hebben met de complexiteit van de situatie en de houding van de inwoner en zijn sociale omgeving. Als gemeente kunnen wij het aanvaarden van hulpverlening immers niet afdwingen. In het merendeel van de situaties slagen wij er echter wel in om de hulpverlening sluitend te krijgen. Dat blijkt ook uit de uitkomst van de cliëntvervalsonderzoeken.

Wij herkennen ons niet in de constatering van de Nationale Ombudsman dat de overheid zich enorm concentreert op de mensen, die het allemaal aankunnen en zelfredzaam zijn. Wij zien het als onze taak om juist de inwoners, die niet of minder zelfredzaam zijn, te ondersteunen. Hierbij komt ook de kracht van de samenwerkende partners in het sociaal domein naar voren. Als gemeente investeren we enerzijds in het jeugdteam, sociaal team en Ferm Werk en anderzijds in het bevorderen van samenwerking tussen alle partners in het sociaal domein. Bijvoorbeeld door op verschillende niveaus en op verschillende beleidsterreinen afspraken te maken over vroegsignalering, veiligheid, wonen, gezondheid, etcetera.

4. Toon en taal

Er is inderdaad aandacht besteed aan de toon en taal zodat de verordening leesbaar is zonder onnodig juridisch taalgebruik. Toch ontkomen we er niet aan bij bepaalde onderdelen in de verordening een duidelijk normenkader te benoemen. Vooral in hoofdstuk 6 en in paragraaf 8.2 is dat opgenomen. Dit heeft te maken met de opdracht van de wetgever aan de gemeenteraad. Het lijkt erop dat daardoor de ruimte van de professional wordt ingeperkt maar dat is toch niet zo omdat op verschillende manieren telkens weer wordt benadrukt dat van de regels kan worden afgeweken.

5. Papier is geduldig

De eerste stap om een verandering in de werkwijze tot stand te brengen, is het vaststellen van de Verordening Sociaal Domein door de gemeenteraad. Dit betekent niet dat nog niet is nagedacht over het invoeren van de nieuwe werkwijze. In eerste instantie is met alle leidinggevenden van Ferm Werk, het jeugdteam en het sociaal team gesproken over de in te zetten koers. Vervolgens hebben alle uitvoerders van deze teams de training omgekeerde toets gevolgd. Nadat de verordening is vastgesteld, volgt een terugkomdag om te toetsen hoe de omgekeerde toets in de praktijk wordt toegepast en welke ervaringen hiermee zijn opgedaan. Daarnaast wordt door de gemeente samen met de leidinggevenden van het jeugdteam, sociaal team en Ferm Werk een plan uitgewerkt om de werkwijze van de omgekeerde toets te borgen. Hierbij is ook aandacht voor de voortgang en het monitoren van de ontwikkeling, die in gang is gezet. Verder komt er een geactualiseerd integraal beleidsplan sociaal domein. Hierin wordt aangegeven wat de gemeente met het integraal beleid en de uitvoering hiervan wil bereiken en hoe hierop wordt gestuurd. Ook bij aanbesteding van diensten is de integrale aanpak c.q. integraal geleverde dienstverlening een uitgangspunt. Niet in de laatste plaats zijn de ervaringen van onze inwoners met de geleverde dienstverlening van groot belang. Om hier een beter beeld van te krijgen, gaan we op een

andere manier klantervaringen ophalen. Hoe we dit gaan aanpakken, komt in het geactualiseerde integraal beleidsplan sociaal domein.

Algemene punten

In uw advies geeft u een aantal algemene punten weer. Voor zover nodig geven wij hierop een reactie:

A

De doelgroep, waarvoor de verordening geschreven is, bestaat uit alle inwoners van de gemeente Montfoort. Idealiter zouden de meeste inwoners de verordening moeten kunnen lezen en begrijpen. Het tekstniveau is B1 maar dat is niet op alle fronten gelukt. In de doorontwikkeling zal hier aandacht voor zijn.

We realiseren ons dat de inwoner de verordening niet zo snel zal gaan lezen. Wat we wel verwachten is dat het netwerk om de inwoner heen weet dat de verordening bestaat en deze kan lezen en begrijpen. Het gaat dan om de maatschappelijke organisaties, ketenpartners, advocatuur, andere overheden, vrijwilligersorganisaties, scholen, kerken, uw adviesraad, etcetera.

C

U merkt op dat er in de verordening vaak geen termijn wordt genoemd. U adviseert dat wel te doen. Wij hebben ervoor gekozen om zo min mogelijk termijnen op te nemen in de verordening. De reden hiervoor is dat termijnen een schijnzekerheid scheppen en de neiging hebben om een praktijk te genereren waarbij het “zo snel mogelijk” wordt vervangen door “tegen het einde van de gestelde termijn”. Als inwoner schiet je hier niet zoveel mee op. Daarom is gekozen voor “zo snel mogelijk”. Dit neemt niet weg dat in het gesprek met de inwoner specifiek wordt aangegeven binnen welke termijn een actie wordt ondernomen of afgerond. Ook dat is dus maatwerk.

D

U stelt de vraag wat er gebeurt als iemand niet in aanmerking komt voor hulp. In dat geval is vrijwel altijd hulp niet nodig omdat de problemen op een andere manier kunnen worden opgelost. Wat betreft het afzien van een gesprek, wordt de afweging gemaakt of er een noodzaak is voor een gesprek. Dit is niet altijd nodig bijvoorbeeld als de situatie of de hulpvraag volkomen helder is. Bijvoorbeeld als iemand een vervanging van een rolstoel vraagt en de inwoner bij de melding aangeeft dat zijn situatie niet is veranderd en verdere hulp niet nodig is omdat hij zelfredzaam is. Maar ook als een inwoner in aanmerking wil komen voor inkomensondersteuning (bijzondere bijstand, declaratieregeling, studietoeslag, inkomenstoeslag of tegemoetkoming meerkosten zorg) vindt er geen gesprek plaats (zie ook artikel 2.3.1 lid 3). De inwoner krijgt een aanvraagformulier en dit resulteert in een besluit. Een gesprek heeft dan geen toegevoegde waarde, tenzij iemand niet in aanmerking komt voor inkomensondersteuning. In dat geval vindt er wel een gesprek met de inwoner plaats.

Tot slot adviseert u op specifieke onderdelen van de verordening. Hieronder staat wat we hiermee hebben gedaan.

Hoofdstuk 1 Kernwaarden

Naar aanleiding van uw advies hebben we kritisch gekeken naar de kernwaarden en uitgangspunten. Dit heeft ertoe geleid dat we bij nader inzien tot het besef komen dat de kernwaarden 5 en 9 eigenlijk uitgangspunten zijn. Daarom hebben we ze opnieuw geformuleerd waarbij wij uw advies hebben gevolgd. Zie ook onze reactie op uw hoofdadvisie onder punt 1.

Hoofdstuk 2

De hulpvraag

U vraagt wat er gebeurt met een aanvraag die meerdere levensterreinen raakt. En hoe de 1-loket gedachte hier tot stand komt.

Wij hechten veel belang aan het bieden van een integrale aanpak aan onze inwoners. Dit is de kern ons integraal beleidsplan sociaal domein. Op basis hiervan heeft in 2017 de pilot integraal werken plaatsgehad met als doel het op uitvoeringsniveau verbinden van de domeinen welzijn, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp, participatie, werk en inkomen. Dit heeft geresulteerd in

afspraken over de werkwijze en over de samenwerking. Het samenbrengen van het beleid in de verordening sociaal domein en het uitgaan van kernwaarden bij toepassing van de omgekeerde toets zien we als de volgende stap in de integrale aanpak. Het 1-loket zit dan wel verspreid over meerdere teams maar onder onze regie werken deze teams steeds nauwer samen. Verder blijven we investeren in het ondersteunen van de uitvoerders bij het in de praktijk brengen van de integrale aanpak zodat aanvragen, die meerdere levenssterreinen raken in samenhang worden gezien. Daarbij staat het te bereiken effect centraal.

De term stoornissen

Wij delen uw mening dat de term stoornissen niet goed gekozen is. De term is overgenomen uit de rechtspraak en past niet bij de taal, die wij willen gebruiken. Daarom schrappen we deze term.

Spoedeisende situaties

U bent van mening dat huisvesting in de verordening moet worden genoemd als optie voor tijdelijke hulp. Wij delen uw mening dat het niet hebben van huisvesting, problemen bij inwoners kunnen verergeren. Het is echter geen gemeentelijke taak om voor inwoners huisvesting te regelen behalve als het gaat om maatschappelijke opvang. Deze opvang wordt nu nog geregeld door centrumgemeente Utrecht.

Verder bent u nieuwsgierig wie op welke wijze bepaalt of er sprake is van een spoedeisende situatie. Dit bepalen de professionals van het jeugdteam, sociaal team en Ferm Werk zo nodig in samenspraak met andere maatschappelijke partners. Er is hiervoor geen vaste werkwijze omdat per situatie wordt beoordeeld of er sprake is van spoedeisendheid of niet. Ook dit is maatwerk.

Hoofdstuk 4 Gezond en veilig opgroeien

Soorten hulp

U vindt artikel 4.3 lid 1 in strijd met het maatwerk dat de gemeente wil leveren. Volgens u wordt pas in het tweede lid de omgekeerde toets gekozen. U adviseert de leden om te draaien.

Ons inziens is lid 1 bedoeld om een beeld te schetsen van de soorten van hulp, die in ieder geval worden aangeboden. Het laat alle ruimte open voor het bieden van maatwerk in de specifieke situatie. Voor de duidelijkheid wordt in lid 2 nader verklaard dat de hulp zoals vermeld in lid 1 niet limitatief is. Dit vinden wij een logische volgorde.

Wat betreft de vermelding dat de hulp niet vrij toegankelijk is, bent u van mening dat dit al blijkt uit het feit dat de inwoner voor deze hulp een verwijzing of besluit nodig heeft. Om misverstanden te voorkomen handhaven we de volledige tekst. Immers ook al is het voor professionals duidelijk, inwoners leggen misschien niet direct dit verband. Door beide zinnen te handhaven vullen ze elkaar aan.

Overgang 18- naar 18+

Dat niet alleen de overgang van 18- naar 18+ goed moet zijn geregeld maar ook de overgang naar een andere uitvoerder, niet zijnde een onder de gemeente vallende instantie, zijn we volledig met u eens. Dit hebben we daarom benoemd in het integraal beleidsplan sociaal domein. Omdat de verordening is gebaseerd op het integraal beleidsplan, hebben we dat niet herhaald. Het is een punt, wat we niet uit het oog moeten verliezen. Mede daarom zijn alle medewerkers van het jeugdteam, sociaal team en Ferm Werk getraind in het toepassen van de omgekeerde toets. Daarbij staat het te bereiken effect, wat in de door u geschetste situatie bestaat uit de continuïteit van de hulp, centraal. Daar waar er gaten vallen door niet op elkaar aansluitende wetgeving in het sociaal domein, treden wij in overleg met de betreffende uitvoerende instanties om tot een passende oplossing te komen. Het doen van een warme overdracht, zoals u voorstelt, is onderdeel van deze aanpak.

Hoofdstuk 5 Wonen in een veilige en gezonde omgeving

Geschikte woning

De criteria, die staan vermeld in artikel 5.2.1, vindt u maatwerk in de weg staan. Toch is het soms nodig om duidelijke normen te stellen. Vandaar deze weigeringsgronden, die ontleend zijn aan de jurisprudentie. Die komen misschien streng over maar in de afweging van een individuele situatie, c.q. de toepassing van de kernwaarden 6 en 7 (5 en 6 definitieve versie) vindt een afweging plaats van alle relevante factoren. Dus ook de motivering van de eigen gemaakte keuzes van inwoners.

Voorwaarden mantelzorgwaardering

U vraagt zich af hoe maatwerk zich verhoudt tot de gekozen formulering. Ook hier geldt dat het soms nodig is om duidelijke normen te stellen. We willen niet de verkeerde verwachtingen wekken en hebben ervoor gekozen helder aan te geven dat er voorwaarden zijn om in aanmerking te komen voor mantelzorgwaardering. Cruciaal is registratie bij het steunpunt mantelzorg. Hiervoor is gekozen omdat het steunpunt namens de gemeente het contact onderhoudt met de mantelzorgers. Zo organiseert het steunpunt bijeenkomsten, biedt informatie en advies en brengt mantelzorgers met elkaar in contact.

Hoofdstuk 6 Inkomen en schulden

Toegang tot schulddienstverlening

Uw advies om lid 4 van artikel 6.8.1 te laten vervallen, nemen wij over. Wij zijn het met u eens dat de kernwaarden de basis vormen en dat daardoor de noodzaak van dit artikellid komt te vervallen.

Verplichtingen

Om deel te kunnen nemen aan een traject schulddienstverlening, wordt van de inwoner een inspanning verwacht. Op voorhand worden daarom duidelijke voorwaarden gesteld, wil het traject kunnen slagen. Wij realiseren ons dat dit dwingend en negatief kan overkomen en dat het soms ook wel wat schuurt met de beleving van inwoners. Het gaat hier echter om wezenlijke verplichtingen binnen het "sociaal contract" tussen de gemeente en de inwoner.

De zorgzame en nabije overheid en het maatwerk vindt u terug in artikel 6.8.2 lid 6:

Tijdens het schulddienstverleningstraject heeft de gemeente regelmatig contact met de inwoner om samen met hem te kijken hoe de voortgang is.

Met dit contact bieden we een sociaal vangnet voor degenen, die moeite hebben met het voldoen aan de gestelde verplichtingen. En we bieden hulp op maat op de punten, waar de inwoner dat nodig heeft.

Hoofdstuk 7 De vorm van de hulp

Voorwaarden

U adviseert om artikel 7.3.1 lid 2 anders te verwoorden vanwege denigrerend taalgebruik.

Ook hier geldt dat duidelijkheid soms schuurt met de beleving van de inwoner. De wetgever heeft de gemeente de taak opgelegd om de pgb vaardigheden van de inwoner te toetsen. Die taak voeren we ook uit, maar dan wel in samenspraak met de inwoner.

Uw advies om van het vierde lid een kan-bepaling te maken, nemen wij over.

Hoogte tarief en pgb

In de verordening staat dat wij de hoogte van het pgb baseren op de kostprijs, waarvoor wij het product of de dienst inkopen. Wil de inwoner luxere hulp inkopen, vergoeden wij niet meer dan het bedrag voor de goedkoopst passende beschikbare hulp in natura. U adviseert het woord "goedkoopst" te schrappen omdat u van mening bent dat passende beschikbare hulp voldoende mogelijkheden biedt om binnen de financiële kaders te blijven. Deze mening delen wij niet. Juist bij het vaststellen van de hoogte van het pgb is het nodig helder te zijn over de financiële kaders. Daarin is het woord "goedkoopst" essentieel.

Verder vraagt u zich af hoe fair het is uit te gaan van het laagste inkoopbedrag. Hierover is voldoende jurisprudentie waaruit blijkt dat het reëel is dat gemeenten dit bedrag hanteren als bovengrens voor het pgb. Maar ook hier is er ruimte voor maatwerk in die zin dat in de individuele situatie ten gunste van de inwoner kan worden afgeweken van het inkoopbedrag.

Pgb bij hulp door personen uit het sociaal netwerk

Uw advies is lid 1b te schrappen omdat dit betuttelend is en voorbij gaat aan eigen regie en zelfredzaamheid.

De reden waarom dit artikel is opgenomen is dat wij inzet van het sociaal netwerk waarderen maar daar wel zorgvuldig mee willen omgaan en willen voorkomen dat dit netwerk overvraagd wordt. We willen helder zijn over de kaders waarbinnen wij dit verantwoord vinden. Daarom toetsen we enerzijds op het gevaar van overbelasting van het sociaal netwerk en anderzijds op het kunnen bieden van kwalitatief goede hulp aan de inwoner, die daarvan afhankelijk is.

Opschorten pgb

U wijst op het taalgebruik van dit artikel. Ook hier zijn wij van mening dat het helder verwoorden van de kaders prevaleert.

Bijdrage in de kosten

U vraagt zich af waarom is gekozen voor een gedetailleerde opsomming.

Deze opsomming is nodig omdat de gemeente volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep verplicht is om in de verordening duidelijk aan te geven voor welke hulp een eigen bijdrage geldt. Ook hier blijft maatwerk nodig en mogelijk. Wat betreft de woningaanpassing voor kinderen is dit opgenomen vanwege de juridische behoefte aan duidelijke normstelling.

Hoofdstuk 8 Afspraken tussen inwoner en gemeente

U wijst op het taalgebruik in relatie tot de kernwaarden.

Juist in artikel 8.1.1 is aangegeven dat de gemeente van alles moet doen. Dat staat voorop. Er is gezocht naar een goede balans tussen rechten en plichten en die is volgens ons ook echt gevonden in dit hoofdstuk.

Afstemming op houding en gedrag van de inwoner

U stelt voor om van lid 1 een kan-bepaling te maken. Hiermee zijn we het niet eens omdat ook hier een heldere normstelling vereist is. Dat maakt ook richting de inwoner duidelijk dat het de regel is dat de uitkering wordt verlaagd als de inwoner zich niet gedraagt.

Verder vraagt u of Ferm Werk de mening kan bijstellen na het horen van de inwoner. Dat is juist de functie van het horen, dus het antwoord is ja.

Tot slot vindt u dat het de overheid niet past om af te zien van het horen. Dit is echter alleen aan de orde als er sprake is van een bijzondere situatie waarin het horen van een inwoner niets bijdraagt.

Onacceptabel gedrag – terugvordering en incasso

Ook hierbij geldt dat een heldere normstelling vereist is.

Toezichthouders

U vraagt zich af waarom hier een kan-bepaling staat. Is het niet de taak van de overheid om toe te zien op naleving?

Het is juist dat wij moeten toezien op naleving van wetten en regels. Het gaat nog wat verder om echte toezichthouders voor dat doel aan te stellen. Dat is een stap verder en expliciteert dat naleving en handhaving op de agenda staan.

Hoofdstuk 9 Inspraak en inwonersparticipatie

Adviesraad Sociaal Domein

U doet een voorstel tot wijziging van de tekst, zodat deze in overeenstemming is met het door ons geaccordeerde voorstel “op weg naar nieuwe vormen van inwoner- en cliëntenparticipatie.

Uw tekstvoorstel hebben wij overgenomen.

Budget, vergoeding en voorzieningen

In de verordening staan geen bedragen. U vraagt op welke wijze dan geborgd wordt dat er jaarlijks een budget door de gemeente beschikbaar wordt gesteld aan uw adviesraad.

Wij zorgen ervoor dat dit wordt geborgd via een convenant.

Hoofdstuk 10 Kritiek op de uitvoering

Bij een bezwaar tegen een besluit dat door Ferm Werk is genomen, wordt de bezwaarmaker door een medewerker van Ferm Werk gebeld. U vraagt zich af of er dan nog sprake is van onafhankelijkheid.

Het contact leggen van een medewerker naar aanleiding van een bezwaarschrift is bedoeld om misverstanden op te lossen of een mondelinge toelichting te geven op het besluit. Dit past bij een nabije overheid, die in contact treedt met inwoners ter behoud van de relatie. Deze fase gaat vooraf aan de juridische bezwaarprocedure.

